

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

Danışman: Prof. Dr. M. Şevki SÖZEN

**SPORDA
CİNSEL TACİZ ve İSTİSMARIN BELİRLENMESİNE
YÖNELİK BİR PİLOT ÇALIŞMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Özer Salih YILDIZ
Basketbol Antrenörü**

İstanbul-2009

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimin gerçekleştirilmesinde katkısı bulunan İ.Ü.Adli Tıp Enstitüsü Müdürü sayın Prof. Dr. İmdat ELMAS ve İ.Ü.Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Başkanı sayın Yard. Doç. Dr. Neylan ZİYALAR'a,

Tezimin hazırlanması süresince değerli katkı, bilgi ve birikimleriyle bana yol gösteren çok değerli danışmanım sayın Prof. Dr. M. Şevki SÖZEN'e,

Tez çalışmamın oluşturulma aşamasındaki büyük katkıları, değerli fikir ve yardımlarından ötürü sayın Prof. Dr. Sevil ATASOY'a,

Tez çalışmamın yürütülmesinde bana verdikleri değerli katkılarından dolayı Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı sayın Togay BAYATLI'ya, Gençlik ve Spor Bursa İl Müdürü sayın Tamer TAŞPINAR'a ve Gençlik ve Spor İstanbul İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürü sayın Zafer BATAR'a,

İstatistik değerlendirmemde yardımları ve bilgisine rahatlıkla başvurabildiğim sayın Doç. Dr. Nurhan İNCE'ye,

Bana sağladıkları her türlü destek ve moral için çok değerli arkadaşlarım, Yasemin TİRİTOĞLU, Hüsnü CANGİL, Volkan ŞİRİNOĞLU, Fatih TANDOĞAN, Nadir AKGÜN, Alper OFLAZ ve Volkan ÖZBİLEN'e,

Özellikle bana her zaman destek olup sabır ve sevgisini hiç esirgemeyen Doruk ARGAÇ'a, Eğitim yaşamım süresince bana her türlü desteğini veren aileme çok teşekkür ederim.

Özer Salih YILDIZ
Ağustos 2009, İstanbul

İÇİNDEKİLER

Tablo Listesi	iv
I. GİRİŞ ve AMAÇ	1
II. GENEL BİLGİ	2
2.1. Spor	2
2.2. Türkiye’de Spor	2
2.3. Bir İnsan Hakkı Olarak Spor Yapmak	4
2.4. Spor ve Adli Bilimler	4
2.4.1. Cinsel Taciz ve İstismar	6
2.4.2. Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar	7
2.5. Sporda Cinsel Taciz ve İstismar	9
III. GEREÇ ve YÖNTEM	13
3.1. Odak Grup Toplantıları	13
IV. BULGULAR	16
V. TARTIŞMA ve SONUÇ	28
VI. ÖZET	32
VII. SUMMARY	33
VIII. KAYNAKLAR	34
EK	40
ÖZGEÇMİŞ	42

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Sporcuların Yaş Grupları ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	16
Tablo 2. Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Yaş ve Aktif Spor Süreleri	17
Tablo 3. Sporcuların Branşlara Göre Dağılımı	17
Tablo 4a. Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Spor Türleri	18
Tablo 4b. Spor Türleri ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Cinsel Taciz ve İstismara Maruz Kalanlar	18
Tablo 5. Cinsiyetlere Göre Spor Kıyafetlerin Cinsel Taciz ve İstismarla Bağlantısı Var mıdır?	19
Tablo 6. Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismarın Bir Problem olarak Algılanması	19
Tablo 7. Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Kim Tarafından Nasıl Maruz Bırakıldıkları ve İstismar Şekilleri	20
Tablo 8. Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Maruz Kalma Sıklığı	20
Tablo 9a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismar ile Karşılaşma Zamanı	21
Tablo 9b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismar ile Karşılaşma Zamanı	21
Tablo 10a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismarla Karşılaştığı Yerler	21
Tablo 10b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismarla Karşılaştığı Yerler	22
Tablo 11a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismardan Kaçınma Şekli	22
Tablo 11b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismardan Kaçınma Şekli	22
Tablo 12a. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Kadın Sporcuların Performanslarındaki Değişiklikler	23
Tablo 12b. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Erkek Sporcuların Performanslarındaki Değişiklikler	23
Tablo 13a. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Kadın Sporcularda Performansın Etkilenme Süresi	23
Tablo 13b. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Erkek Sporcularda Performansın Etkilenme Süresi	23
Tablo 14a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Verdiği Tepkiler	24
Tablo 14b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Verdiği Tepkiler	24

Tablo 15a. Kadın Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Hissedilen Rahatsızlıklar	24
Tablo 15b. Erkek Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Hissedilen Rahatsızlıklar	25
Tablo 16a. Kadın Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Şikâyetlerden Kurtulmak İçin Yapılanlar	25
Tablo 16b. Erkek Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Şikâyetlerden Kurtulmak İçin Yapılanlar	25
Tablo 17a. Kadın Sporcuların Cinsel İstismar Olayından Bahsettiği Kişiler	26
Tablo 17b. Erkek Sporcuların Cinsel İstismar Olayından Bahsettiği Kişiler	26
Tablo 18a. Erkek Antrenörlerin Yaptığı Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri	27
Tablo 18b. Kadın Antrenörlerin Yaptığı Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri	27

I. GİRİŞ ve AMAÇ

Cinsel taciz ve istismar günümüzde oldukça önemli bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Son zamanlarda gazete sayfalarında ve televizyonların ana haber programlarında yayınlanan haberlerin en az bir tanesini cinsel taciz ve tecavüz haberleri oluşturmaktadır. Cinsel taciz ve istismarın Türkiye’de yaşanan münferit olaylar olmadığı bilinen bir gerçektir. Bu tür durumlara spor camiasında da rastlamak mümkündür. Spor camiasında ortaya çıkan her cinsel taciz ve istismar olayından sonra bu olayların da münferit olaylar olduğu ve Türk spor camiasını lekelediği belirtilmiştir. Spor camiasında yaşanan cinsel taciz ve istismarların gün yüzüne çıkması çok kolay olmasa da aslında sıklıkla yaşanan olaylardır.

Var olduğundan bu yana varlığını sürdürme çabası içinde olan insan, kişiliğini geliştirebilmek, sosyalleşmek, sorumluluk duygusunu geliştirmek, bedenini sağlıklı kılmak aynı zamanda ruhsal açıdan da rahatlamak ihtiyacı hissetmiş ve bütün bunları sağlayan spora yönelmiştir. Ancak sporun yaygınlaşmasıyla birlikte bu alanda cinsel taciz ve istismar gibi konularda ortaya çıkmıştır. Bir çok spor organizasyonu sırasında, öncesinde veya hemen sonrasında ortaya çıkan bu tür olaylar organizasyonları, spor federasyonlarını, ülkeleri zor durumda bırakmakta olup organizasyon ve yarışmaları tehlikeye sokabilmektedir. Ülkemizde de basında bir çok defa yer alan reşit olmayan sporcu-antrenör ilişkileri, cinsel ilişkiye zorlama, tecavüz gibi skandallar toplumumuzda çok büyük tepkilere yol açmıştır. Bu durum spora olan ilgiyi azalmakta ve spor alanında yapılan kampların veya organizasyonların iptal edilmesine neden olabilmektedir.

Bu tez çalışmasının amacı sporda cinsel taciz ve istismarın nedenleri, sporcular üzerinde etkileri, toplumsal sonuçları, verilecek cezalar ve gerçekleşmesinin önüne geçmek amacıyla alınabilecek önlemler gibi konularda bilgi birikimini sağlamak için sporcunun başka bir sporcu veya antrenör gibi sporla direkt ilgili kişiler tarafından yada masör, idareci gibi spora yardımcı elemanlar tarafından tacize maruz kalıp kalmadığını belirleyecek, dolayısıyla spor ortamında meydana gelen cinsel taciz olaylarının ölçülmesinde kullanılacak bir anket formu oluşturmak için bir ön çalışma yapmaktır.

II. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor

Sporun bir çok değişik tanımı bulunmaktadır. Ancak genel bir tanım yapılırsa, spor evrensel kültürün bir parçası, dünyada dili, ırkı, dini farklı insanları birleştiren önemli bir vasıttır. Dünya barışına katkı sağlayan bir etkinliktir. Ayrıca fiziksel faydalarının yanı sıra insanların ruhsal sağlığını da olumlu yönde etkilemek, sosyal ve moral kazançlar sağlamak amacı ile yapılan hareketler topluluğu olarak da tanımlanabilir. Spor sözcüğü Latince kökenli olup 'Disportare' ve 'Desport' biçiminde "dağıtmak, bir birinden ayırmak" anlamına gelen sözcüklerden 17. yüzyıldan sonra günümüze gelinceye kadar ilk hecesi aşınarak "Sport" biçimine dönüştüğü araştırmacılar tarafından öne sürülmektedir (1).

Sportif öğelerin tümünde dinlenmek, eğlenmek olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir kaynaşma da vardır. Spor sadece insan bedenini değil bütünlüğünü eğitmek için gerekli araç ve eylemdir. Başka bir deyişle, bireyler sporu kendine güveni sağlama, sorumluluk alma, disiplin, yaratıcılığını artırma, macera, oyun ve sağlıklı olma gibi nedenlerle birlikte toplumsal özellikleri geliştirmek amacıyla yapmaktadır. Bu nedendir ki, toplumla kaynaşma ve özdeşleşme konusunda spora önemli görevler düşer. Günümüz anlayışına göre spor, ilk başta çok önemli bir kitle eğitim vasıtasıdır. Böylece insan karakterini, egosunu, davranış niteliğini, psikik yapısını belirleyen bir bilim dalı olarak da işlev görmektedir. Sporun sağladığı bedensel ve ruhsal anlamdaki doyum olanakları, serbest zamanları ve yaşam seviyeleri düzenli olarak artan sanayileşmiş ülkelerin özlemine duyduğu yeni bir yaşam şeklinin ayrılmaz parçasıdır (1,2,3).

2.2. Türkiye'de Spor

Spor insan hayatında önemli bir yere sahip olmasına rağmen toplumumuzda spor yeterince yapılmamaktadır. Bu nedenle, ülkemizde insanları spora yöneltmeye, onlara sporu sevdirmeye ve spor yaptırmaya teşvik için bir çok çalışmalar ve kampanyalar yapılmaktadır. Genel olarak bakıldığında, Türkiye gibi genç nüfusu oldukça kalabalık olan bir ülkenin sporcu sayısı, kendisinden nüfus olarak çok geride olan ülkelerin bile altındadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık yarısını 28,5 yaş altı kişiler oluşturmaktadır. Ülkemizde genç nüfusun spora olan ihtiyacı oldukça fazladır. Gerek bilim ve teknolojideki, gerekse tıp alanındaki gelişmeler ortalama yaşam sınırını yükseltmiştir. Böylece spor yapmaya olan ihtiyaç da artmaktadır. Sporun yapılabilmesi öncelikle spor kulüpleri ve okullarda olabilmektedir (4).

Türkiye’de spor yapanlar ülkemizdeki 6.360 spor kulübü bünyesinde spor etkinliklerine katılmaktadır. Kulüplerin büyük bölümü ağırlıklı olarak futbol faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca hiçbir spor kulübüne bağlı olmadan ferdi lisanslı spor yapan veya yarışmalara katılan sporcular da mevcuttur. Ülkedeki lisanslı sporcu sayısı 2009 Eylül itibariyle 723,564’tür. Oysa bugün birçok ülkenin spor politikasında olduğu gibi, ülkemizin spor politikasında da sporun topluma yaygınlaştırılması ilk sırayı teşkil ederken, spor alanında gelişmiş ülkeler bu politikalarını büyük ölçüde gerçekleştirebilmişlerdir (5,6). Örneğin, Almanya’da her dört kişiden biri spor kulüplerine üye iken (21 milyon kişi) 12 milyon kişi de spor kulüpleri dışında spor yapmaktadır ve bu ülkede spor örgütlerinin başarı kriteri sporu tüm nüfusa yaygınlaştırmaktır (7). Ülkemizde ise bu oran oldukça düşüktür. Bu durum 8 – 24 Ağustos 2008 tarihleri arasında Pekin’de gerçekleştirilen 2008 Pekin Yaz Olimpiyatlarında sporcu sayısının ülkelere göre dağılımında da görülmektedir. Buna göre; Türkiye 68 sporcusuna karşılık; Yunanistan 159, Mısır 103, Moldova 31, Danimarka 83, Estonya 47, Singapur 25, Slovakya 57, Norveç 85, Özbekistan 58, Letonya 49, Lituanya 69, Belçika 94, Bulgaristan 72, Avustralya 433, Avusturya 72, Polonya 268, Portekiz 78, Macaristan 171, Meksika 85, Romanya 102, Sırbistan 92, İsrail 43, İsveç 97, Büyük Britanya 312, Çek Cumhuriyeti 130, Kanada 332, Kazakistan 132, Almanya 439, Arjantin 138, Kuzey Kore 63, Küba 149, Venezüella 109, Yeni Zelanda 182, Azerbaycan 39, Belarus 208, Hırvatistan 106, Hollanda 245, Slovenya 62, Ukrayna 254, Kolombiya 64, Güney Kore 267, İrlanda 54, İspanya 287, Finlandiya 55, Fransa 323, İsviçre 84 ve İtalya 344 sporcu ile olimpiyatlara katılmıştır (8).

Görüldüğü gibi nüfus bakımından bize yakın olan ülkelerin bile genç nüfus oranında ülkemizin sayı bakımından üstünlüğüne rağmen olimpiyatlara katılan sporcu sayımız diğer ülkelere göre çok az sayıda kalmıştır. Ülkemizde son senelerde sporcu sayısını artırmaya yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar ise yoğun olarak Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri, yerel yönetimlerden özellikle büyükşehir belediyeleri ve diğer büyük ilçe belediyeleri, tek başlarına kendi bünyesinde veya büyük spor kulüpleri ile işbirliği yaparak yürütülmektedir. Bu çalışmalar sayesinde özellikle büyük şehirlerde çocukların ve gençlerin spor yapmaları teşvik edilmekte olup spor yapan gençlerin sayısının artırılması hedeflenmektedir.

2.3. Bir İnsan Hakkı Olarak Spor Yapmak

Spor bireylerin sosyalleşmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Ancak doping, uyuşturucu kullanımı gibi sebepler kişilerin sporu bırakmasında en önemli etkenlerdir. Bunlardan sonra en büyük etken olarak cinsel taciz ve istismar gösterilmektedir. Ülkeler gençlerini spora yönlendirirken aynı zamanda sporcularının sağlığını geliştirmek ve korumakla, onlara güvenli ve sağlıklı bir ortamda spor yapma imkânı sağlamakla yükümlüdür. Bir yandan sporcu sayısını arttırmaya çalışan ülkemiz diğer yandan Avrupa ve dünya üzerinde önemle durulan ve artan sporcu sayısına bağlı olarak gelişebilecek sporcuların cinsel istismar ve tacize maruz kalması olaylarını önlemek zorundadır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (International Olympics Committee-IOC) yayınladığı genelge ve bildirimlerle bütün ülkeler ve spor organizasyon kuruluşlarından sporda cinsel taciz ve istismarın engellemesine yönelik önlemler alınmasını istemiştir. Ülkemizde bulunan Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi de (TMOK) bu konuya gündeminde yer vererek çalışmalara başlamıştır (9).

2.4. Spor ve Adli Bilimler

Günümüzde özellikle sporda ileri gitmiş ülkeler sporu on yıl öncesine göre daha farklı algılamaya başlamıştır. Örneğin, spor meslek alanları alt gruplara ayrılmış, bu meslek dalları da kendi konularında uzmanlık gerektiren meslekler haline gelmişlerdir. Çok yakın bir zamana kadar ülkemizde spor meslek dalı olarak sadece beden eğitimi öğretmenliği ile branş antrenörlüğü bulunmakta idi. Oysa şimdi spora ilişkin öğretmenlik, kondisyon ve sağlıkla ilgili meslekler, spor yönetimi, spor basını ve yayıncılığı, spor hukuku, spor danışmanlığı, spor bilimcisi, spor hekimliği, spor istatistikçisi, ve benzeri bir çok değişik meslek grupları ortaya çıkmıştır. Bunlar da kendi içerisinde alt gruplara ayrılmaktadırlar (10). Ayrıca, spor günlük hayatta toplumu ilgilendiren başka alanlarla da ilişki halinde olabilmektedir. Bunlardan biri de adli bilimlerdir.

Adli Bilimler; tıp, fen ve sosyal bilimler alanındaki bilgilerin adaletin hizmetine sunulan başta “adli travmatoloji”, “adli patoloji”, “adli toksikoloji”, “adli genetik” ve “adli psikiyatri” olmak üzere; bir çok bilim ve mesleğin “adli” konularını/ disiplinlerini (adli arkeoloji, adli diş hekimliği, kriminalistik, tıp hukuku, adli mühendislik, adli hemşirelik, adli fizik, adli trafik, adli belge incelemeleri vb.) inceleyen bir alan olup, spor bilimleri ile kesiştiği alanlarda vardır. Spor sosyal, fizyolojik, psikolojik boyutları ile ele alındığında, kazanma arzusu veya rakibine üstünlük kurma hırsı bazen istenmeyen hukuki boyutlar, sakatlıklara hatta ölüme götürebilmektedir. Bunun en önemli göstergelerini, spor yaralanmaları ve ölümleri, doping, şans oyunları, sporcu zehirlenmeleri, şike, evrak sahtekarlıkları, şiddet gibi konular oluşturmaktadır. Bu nedenle adli bilimlerle sporu birlikte

irdelememiz gereken iki alan olarak düşünmemiz gerekir (10). Ülkemizde bu iki bilim alanına katkıda bulunmak amacıyla dünyada bir ilki gerçekleştirerek 1.Adli Bilimler ve Spor Kongresi 27–30 Kasım 2008 tarihlerinde Ankara’da yapılmıştır.

Adli Travmatoloji sporda yaralanmalar ve ani ölüm olaylarında sporla direk bağlantısı bulunan adli bilim alanlarından biridir. Spor amaçlı bir aktivite esnasında oluşan yaralanmalar “spor yaralanmaları” olarak adlandırılır. Bilinçsiz yapılan antrenmanlar, yaşam tarzı gibi faktörler bireysel ölümleri veya sakatlıkları beraberinde getirmektedir. Sportif aktivasyon sırasında meydana gelen aşırı zorlanmaya bağlı olarak gelişen, kimi otoritelere göre 1 saat içinde, Dünya Sağlık Örgütüne göre ise 6 saat içinde meydana gelen ölüm olaylarına ani ölüm adı verilmektedir (11). Son yıllarda aktif sporcularda, özellikle popüler spor dalları arasında beklenmeyen ölümler meydana gelmektedir. Literatürlerde sporda ani ölüm ile ilgili ilk bilgiler 1971 yılında Rusya’da yayınlanmıştır (12). Ani kardiyak ölüm, tipik olarak önceden tanımlanmış bir kardiyovasküler durum olmadan semptomların başlangıcından sonraki bir saat içerisinde gerçekleşen ölümdür ve genç sporcuların en önemli ölüm nedenidir (13). Türk Ceza Hukuku’nda kanunun yasakladığı eylemler suç olarak kabul edilmektedir. Bir olayda suç ve ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığı, o olay içindeki davranışın yasalarda suç olarak kabul edilip edilmemesine bağlıdır. Yani eylemin yasalarda açıklanmış, anlatılmış olması lazımdır. Sporun kanunun açık veya örtülü iznine dayanması nedeniyle müsabakalar esnasında meydana gelen yaralama ve ölüme sebebiyet olayları cezayı gerektirmez (14). Ancak kanunun izni nedeniyle sorumluluğun oluşmayacağı esasını; spor faaliyetleri sırasında oyuncular tarafından oyun kurallarına uygun hareket edilmesi şartıyla yapılan hareketler hakkında kabul etmek gerekir (15,16). Şahıs veya takım karşılaşmaları şeklinde yapılan ancak ne araç ne de amaç olarak sporcuların birbirlerine karşı şiddet kullanmaları söz konusu olmayan sporlar; futbol, voleybol, basketbol, su topu, tenis gibi sporlarda oyun kurallarına uyulmasına rağmen yaralanma veya ölüm meydana gelirse olaya sebep olan sporcu sorumlu tutulamayacak, ancak oyun kurallarına uyulmaması sonucu yaralanma, sakatlanma veya ölüme sebebiyet verilmişse olaya sebep olan sporcu kasti veya taksiri dolayısıyla sorumlu tutulacaktır (17).

Adli toksikoloji, adli bilimlerin spor bilimlerinde yer alan doping konusundaki çalışmalarından yararlanan bilim dallarından bir tanesidir. Doping organizmaya yabancı bir ajanın veya fizyolojik maddelerin anormal miktarda ve anormal bir yolla, bir sporcuya yarışma sırasında performansı yapay olarak ve kural dışı bir şekilde arttırmak amacıyla uygulanmasıdır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi her yıl hangi maddelerin ve hangi yöntemlerin doping kapsamına girdiğini bildiren doping listesi yayınlanmaktadır. Listede yer alan yasaklı maddeleri kullanan ve yöntemleri uygulayan sporcular dopingli sayılarak ceza

almaktadırlar. Ayrıca aşırı dozda doping kullanmak ölüme sebep olmaktadır. Bu tür ölüm olaylarında ölüm nedenini belirlemek için adli toksikolojiden yararlanılmaktadır (18).

Sporda şiddet, spor kuralları dışında oluşan ve sporun yarışmacı amaçlarıyla alakasız olan zarara sebep olan davranış olarak tanımlanabilir. Şiddet; buz hokeyi, futbol, ve rugby gibi temas içeren takım sporlarında yaygın olarak görülmektedir (19). Günümüzde bir çok spor türü, hayli kalabalık seyirci önünde icra edilmektedir. Takım ya da kulüplerin taraftarlarının taşkınlıkları veya başka sebeplerle sahalarda güvenlik sorununun çıkması her zaman ihtimal dâhilindedir (20).

Sporda şiddet ile ilgili mevzuatta bu konuya ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak bu tür tedbirler yeterli olmadığından şiddet olaylarını önleme maksadıyla 5149 sayılı ‘Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’ yapılmıştır. Spor müsabakalarında seyircilerin neden olduğu şiddet olaylarında, öncelikle bu şiddet olaylarını çıkaran kişilerin spor yaptırımı içinde cezalandırılması öngörülmektedir. Bu tür olaylara sebep olan kulüp de cezalandırılmaktadır (21). Bir yandan holiganizm, doping kullanımı, şike ve benzeri sorunları spor etkinliklerinden uzaklaştırmaya çalışan spor adamları, diğer yandan yeni bir tehlike ve büyük bir ahlâki sorunun çözüm yollarını aramaktadır. Son yıllarda özellikle Avrupa’da, sporda cinsel taciz ve suistimal olaylarının artışı hükümetler düzeyinde tartışılmaya başlanmıştır (22).

2.4.1. Cinsel Taciz ve İstismar

Cinsel istismar kavramını genel olarak tanımlamak gerekirse, rızası olmayan veya yaşının küçüklüğü veya akıl hastalığı gibi nedenlerle rızası kabul edilmeyen bireylerin suistimal edilmeleri, istemedikleri halde başkalarının cinsel yönelimlerine fiziksel güç kullanımı, hile, kandırma veya tehdit yoluyla hedef olmaları durumunu ifade eder. Her cinsiyetten, her sosyal tabakadan ve meslek grubundan kişiler cinsel taciz ve istismara uğrayabilmektedirler, ancak genel olarak kadınların ve çocukların cinsel istismara daha çok maruz kaldıkları söylenebilir (23).

Cinsel istismarın meydana gelme biçimleri açık, aleni ya da gizli olabilir. Sözlerle, dokunmayla ve davranışlarla cinsel istismarın fiilen gerçekleştirilmesi söz konusu olabilmektedir. Her yerde ve her konumda karşılaşılabilen bir istismar olması cinsel istismara karşı önlemler almanın zorluğunu göstermektedir. Bu tür cinsel içerikli davranışlar hiç tanınmayan kişilerce yapılabileceği gibi yani kurban ve fail/failler birbirini tanımayacağı gibi bazen de bu kişiler daha önceden tanınan hatta aile içinden biri olabilir. Fail ve kurbanın birbirini tanıdığı durumlarda toplumsal değerler sebebiyle buna karşı koyabilmek, mücadele edebilmek ve bunu engelleyebilmek daha da zorlaşmaktadır. Özellikle aile içi okul ve benzeri

yada eğitim alınan kurumlar ile işyerlerinde cinsel istismar durumlarında, kurbanın yaşadığı fiziksel ve ruhsal travma izleri derinleşmekte ve bu istismarın fark edilmesi, engellenmesi ve adli tıbbi olarak değerlendirilmesi daha uzun süre alabilmektedir. Bu eylemler yinelenen tarzda olduklarında birey için çok daha ağır sonuçlar doğurabilir. Cinsel saldırının ağırlığının derecelendirilmesi toplumlar ve kültürler arasında küçük farklılıklar gösterse de genel olarak hiçbir yerde hoş karşılanmayan ve ağırlık derecesine göre cezalandırılan bir durumdur (23,24).

Ülkemizde cinsel istismara yönelik davranışlar suç olarak kabul edilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Türk Ceza Kanunu'nda cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına ilişkin kanun maddeleriyle düzenlenmiştir. Bunlar Türk Ceza Kanunu'nun 102–103–104–105 maddelerinde yer almaktadır.

2.4.2. Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar

KANUN NO: 5237

TÜRK CEZA KANUNU

Kabul Tarihi: 26 Eylül 2004

Resmi Gazete ile Neşir ve İlânı: 12 Ekim 2004 - Sayı: 25611

İKİNCİ KİTAP

Özel Hükümler

İKİNCİ KISIM

Kişilere Karşı Suçlar

ALTINCI BÖLÜM

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar

Cinsel Saldırı

MADDE 102

(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlıdır.

(3) Suçun;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,

d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Çocukların cinsel istismarı

Madde 103

(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) **(Değişik: 29.6.2005 – 5377/12 md.)** Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru yapılan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Reşit olmayanla cinsel ilişki

Madde 104

(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (İptal: Ana.Mah.nin 23/11/2005 tarihli ve E: 2005/103, K: 2005/89 sayılı kararı ile)

Cinsel taciz

Madde 105

(1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) **(Değişik: 29/6/2005 – 5377/13 md.)** Bu fiiller; hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz (25).

2.5. Sporda Cinsel Taciz ve İstismar

Cinsel taciz ve istismar günümüzde spor alanında karşılaşılan önemli problemlerden biridir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin Sağlık Komisyonu'na göre ülkeler, sporcularının sağlığını geliştirmek ve korumakla yükümlüdür ve her sporcunun güvenli bir ortamda spor yapmaya hakkı vardır. Sporcu, performansını ancak böylesi bir ortamda en üst seviyeye çıkartabilir. Yapılan bir çalışmaya göre, bireyin güvenli bir ortamda spor yapmasını tehdit eden unsurların başında cinsel taciz ve istismar gelmektedir (22). Olimpiyat Komitesi'ne göre bu tür eylemlere dünyanın her ülkesinde rastlanmaktadır. Sporcular ciddi biçimde zarar görmekte, spor organizasyonları yasal ve mali yaptırımlarla karşılaşmakta, toplum önünde küçük düşmektedir (22).

Winnipeg Üniversitesi'nde 1996 yılında ilk anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bunun sonucunda, sporcuların % 80'inin cinsel taciz ve istismar hakkında bilgi sahibi olduğu, % 30'unun kendini bu yönden güvende hissetmediği, % 21.8'inin bir otorite figürü ile cinsel deneyiminin olduğu, bunların %8.5'unun ilişkiye zorlandığı, % 20'si ilişkiye girdiklerinde 16

yaşından küçük oldukları belirlenmiştir. Spor ve cinsel taciz/istismar konusunda İngiltere’de (Brackenridge, 1994,1997,1998,1999,2000,2001,2002,2004), A.B.D’de (Volkwein, Schnell, Sherwood veLivezey, Brylinksy, J.A.1997), Norveç’te (Fasting, ve Sundgot-Borgen, 2000-2002-2003-2004), Kanada’da (Krauchek ve Ranson, Robinson 1999, L. 1998), ve Avustralya’da (Leahy, T., Pretty, G. and Tenenbaum, G. 2002) çalışmalar yapılmıştır. Toftegaard Nielsen (1998) tarafından Danimarka’da yapılan bir çalışmanın sonucunda, 18 yaş altındaki sporculardan % 25’inin antrenörleri tarafından cinsel istismara maruz kaldıkları bulunmuştur. McGregor (1998) ise % 40 ve % 50 Kanadalı sporcunun spor ortamında cinsel tacizden cinsel istismara uzanan bir dizi istenmeyen olaylarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Spor ortamında yaşanan cinsel taciz ve cinsel istismar konusu, kadın sporcular ve antrenörleri arasındaki ilişki bağlamında da araştırılmıştır. Bu çalışmalarda, spor ortamında yaşanan cinsel taciz ve cinsel istismarda sporcu-antrenör ilişkisi bir risk faktörü olarak ele alınmaktadır (26–47,52–60).

Norveç Beden Eğitimi ve Spor Üniversitesi’nde Profesör Kari Fasting, ülkesini milli takımda temsil etmiş ya da profesyonel düzeyde yurtdışında bir yarışmaya katılmış Norveçli 660 elit kadın sporcunun hedef alındığı ve 553 sporcunun verilerinin değerlendirildiği sporcuların yarısından biraz fazlasının (51%) spor yaşamında en az bir kez cinsel tacizle karşılaştıkları belirlenen çalışmasında farklı spor disiplinlerinin cinsel taciz ve istismar olaylarıyla herhangi bir bağlantısı bulunmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır (38,39).

Celia H. Brackenridge, ve arkadaşları 1992 ve 2006 yılları arasında ulusal ve uluslararası gazetelerde yer alan 372 sporda cinsel taciz ve istismar vakasını incelemiş, bu olaylardan 159 tanesinin değerlendirildiği araştırmasında tacizcilerin %98’ini antrenörler, öğretmenler ve eğitimcilerin oluşturduğu ortaya çıkarmıştır. Tacizcilerin %29’unun evli olduğu ve %31’inin de kendi çocuğu bulunduğu belirtmiştir. Tacizcilerin yaşlarının ortalaması 34,2 olarak bulunmuştur. Olayların 108 tanesi kız, 45 tanesi erkek, 6 tanesi ise ikisi birden sporcuya karşı işlenmiştir. Erkeklerin yaşları 11–17 arasında iken kızların yaşları ise 9–21 arasındadır. Araştırmada birden çok defa tacizde bulunan antrenörlerin kurbanlarından en küçüğü 5 yaşında olarak tespit edilmiştir (45).

Gündüz N. ve arkadaşlarının ülkemizde, elit kadın sporculara yönelik olarak gerçekleştirilen ve The Sports Journal adlı elektronik dergide yayınlanan bir çalışmada, farklı spor dallarında etkinlik gösteren 356 kişinin 200’ünün seyirci, antrenör, yönetici, aynı ya da farklı takımda yer alan diğer sporcu tarafından cinsel tacize uğradığını belirlemiştir (46).

Değirmenci T. KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından, yüksek lisans tezi olması için Marmara, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi’ndeki sekiz kamu üniversitesine bağlı

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nda, kız öğrencilerin öğretim elemanlarınca cinsel tacize maruz kalıp kalmadıklarını, boyutlarını ve cinsel tacizle başa çıkma yollarını saptamak amacıyla yaptığı araştırmada, kız öğrencilerin %25,5'inin en az bir kez öğretim elemanlarınca cinsel tacize uğradığı belirmiştir. Taciz şekillerinin, istenmeyen cinsel ilgi boyutundaki rahatsız edici bakışlar, müstehcen fıkra anlatma, ısrarla çıkma teklifi olduğunu saptanmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu "toplumsal ilişkilerinin zarar görmesinden" ve "kendilerinin suçlanacağı korkusuyla" öğretim elemanlarından şikayetçi olmazken, %2'si ise şikayetçi olduğunu ortaya çıkartmıştır (47).

Her spor dalı ve performans düzeyinde gözlenen cinsel taciz ve istismarı önlemek bu çevredeki her bireyin sorumluluğu altındadır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne göre mağduriyet oranı elit sporcular arasında daha yüksektir. Başlıca failler, sporcuların çevresinde yer alan güç ve otorite sahibi kişilerdir. Yaşça daha büyük sporcular da cinsel taciz ve istismarın failleri arasında sayılmaktadır. Faillerin önemli bir bölümünün erkek, mağdurların ise kadınlar olduğu bilinmektedir. Bu bilgiler ışığında Uluslararası Olimpiyat Komitesi, 8 Şubat 2007 tarihli bildirisiyle ülkeleri;

- Sporda cinsel taciz ve istismarı engelleyecek politikalar ve düzenlemeler geliştirmeye,
- Bunların uygulanış biçimini izlemeye,
- Öngörülen düzenlemelerin cinsel taciz ve istismarı saptamaya ve engellemeye yeterli olup olmadıklarını takibe,
- Önleyici eğitim ve öğretim programlarını geliştirmeye,
- Eşitlikçi, saygılı ve etik liderlik anlayışını özendirip geliştirmeye,
- Sporcuların aileleriyle işbirliği yapmaya,
- Sporda cinsel taciz ve istismar alanında bilimsel araştırmaların özendirip desteklemeye davet etmiştir (8).

Temmuz 2007'de Avrupa Komisyonu bu konudaki görüşlerini yayınlamış, Avrupa genelindeki 300.000 spor kulübüne bağlı ya da serbest olarak spor yapan vatandaşlar arasında gerçekleştirilen Avrupa Birliği Vatandaşları ve Spor Anketi'ne (The Citizens of the European Union and Sport Survey) katılanların %29'unun, sporda cinsel taciz ve istismarı ciddi bir sorun olarak gördüklerini ve sporda küçüklerin cinsel taciz ve istismarını engellemeye yönelik önlemler alınması gerektiğinin altını çizmiş, Olimpiyat Komitesi'nin tavsiyelerine uyulma kararı almıştır (48).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda, son yirmi yıl içinde cinsel tacizle ilgili yapılan araştırmaların genel olarak bazı temel soruları yanıtlamaya çalıştığı görülmektedir (39).

Bu sorular ;

- Hangi davranışlar cinsel taciz olarak algılanmaktadır?
- Çeşitli mesleklerdeki kadınların, erkeklerin ve eğitim örgütlerindeki öğrencilerin cinsel tacizle karşılaşma oranları nedir?
- Kişilerin yaşadıkları olayları cinsel taciz olarak nitelendirmelerini ve cinsel taciz olaylarını resmi olarak üst yönetime bildirmelerini etkileyen etmenler nelerdir?
- Cinsel tacizle karşılaşma olasılığını etkileyen bireysel ve durumsal etmenler nelerdir?
- Bireylerin cinsel taciz olaylarına yönelik algı ve tepkilerini etkileyen bireysel, durumsal ve yapısal etmenler nelerdir?
- Araştırmalara katılan cinsel taciz mağdurları ve cinsel tacizde bulunan kişiler hakkında ne tür yargı ve yorumlarda bulunmaktadır?

Araştırma sonuçları incelendiğinde toplumsal bir sorun olan cinsel tacizin karmaşık yapısı ortaya çıkmaktadır. Son yirmi yıl içinde yapılan araştırmaların ortak sonucu ise bir kişinin cinsel tacize uğrayıp uğramadığı konusunda karar vermenin oldukça güç olduğudur. Bu sonuç cinsel tacizin ortaya çıkabileceği eğitim örgütleri dahil birçok örgütü kapsamaktadır (49).

1995’li ve 2000’li yıllardan itibaren sporda cinsel taciz problemini inceleyen birçok araştırma yapılmıştır (26–47). Bu yıllarda yapılan araştırmaların sonuçlarının sporda cinsel tacizin araştırma yöntemleri açısından çeşitlilik gösterdiğinden birbirleriyle karşılaştırılmaları güçtür. Bununla birlikte bu araştırmalara bir bütün olarak bakıldığında 1990’li yıllardan itibaren cinsel tacizin spor kurumlarında sporcular, antrenörler ve spora yardımcı elemanlar için ciddi ve yaygın bir sorun halini aldığı görülmektedir.

III. GEREÇ ve YÖNTEM

Türkiye’de sporda cinsel taciz ve istismarın belirlenmesine yönelik bir ön çalışma olarak hazırlanan 20 soruluk anket, antrenörlük ve aktif spor yapan gönüllü 200 kişilik bir pilot gruba uygulandı. Çalışmanın ilk aşamasında; sporcu, antrenör ve spor ile ilgili kuruluşlarla anketin uygulanacağı denek grubu ve anketin oluşturulması hakkında odak grup görüşmeleri yapıldı. İkinci aşamasında hazırlanan anket olasılığı bilinmeyen örnekleme yöntemleri (uygunluk, gelişigüzel, gereklilik gibi) kullanılarak 200 kişilik pilot sporcu grubuna uygulandı. Son aşamada ise elde edilen anket sonuçları SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edildi.

Bu tez çalışması için araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve İstanbul ilinde aktif spor yapan 200 sporcuya cinsel tacizin ölçülmesine yönelik bir ön çalışma yapmak amacıyla 20 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Uygulanan anket Ek’te yer almaktadır.

3.1. Odak Grup Toplantıları

Anketin oluşturulması aşamasında İstanbul Gençlik Spor İl Müdürü Sn. Tamer Taşpınar ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile tez hakkında bilgilendirme görüşmeleri yapıldı. Bu görüşmeler sonunda kendileri bu tez çalışmasında anketin uygulanacağı denek grubu ve anketin oluşturulmasında katkıları bulunacak odak grup görüşmelerin ayarlanmasında yardımcı oldular. Bu görüşmelerden sonra üç odak grup toplantısı yapıldı. Tezin bu aşamasında gerçekleştirilen odak toplantılarında, ülkemizde spor ortamında sporcunun başka bir sporcu veya antrenör gibi sporla direk ilgili kişiler tarafından yada masör, idareci gibi spora yardımcı elemanlar tarafından tacize maruz kalıp kalmadığını belirlenmesi hedeflendi. Dolayısıyla, meydana gelen cinsel taciz olaylarının saptanmasında kullanılacak olan ölçeğin (anket) oluşturulması için elde edilen kaynakların ve bilgilerin çeşitli kademelerden sporcu, antrenör, idareci ve spor yöneticiler tarafından tartışılması ve bu kişilerin görüşlerinden yararlanılması amaçlandı ve bu toplantılardan elde edilen fikirlere göre anket formu oluşturuldu. Tüm bu bilgiler göz önüne alınarak hazırlanan anket denek grubuna uygulandı.

Odak Grup Toplantısı 1

Yapılan görüşmelerden ilki İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’nde gerçekleştirildi. Toplantıya Bilim Kurulu Başkanı, gençlik spor ilçe müdürleri, İstanbul il müdürlüğü bünyesinde bulunan şube müdürlerinden ve bir avukattan oluşan sekiz üye katıldı. Toplantıda öncelikle 4 yıl önce kurulmuş ve çalışmalarına başlamış olan Bilim Kurulu ve

bunun işleyişinden bahsedildi. Bilim kurulunun Türk sporunda düşünce üretkenler ile iş yapanları bir araya getirmek amacıyla kurulmuş, fahri olarak çalışan bir kurul olduğu ve burada bilgi gelişim toplantıları yapılarak spor alanında basit görünen ancak önemli sorunlara çözüm bulmak için çalışıldığı ifade edildi. Esas konuya geçmeden önce kurul üyeleri tarafından lisans sorunu, ceza ve infaz kanunlarında spor konusunun olmaması, spor federasyonlarının özerklik konusu, sponsorluk gibi sporda karşılaşılan genel sorunlarında bulunduğu belirtildi. Ayrıca, Türkiye’de sporun özellikle okullarda yeterince desteklenmediği (öğrenciler arasında spor yapma oranı % 2 olduğu), okullarda ve ceza infaz yerlerinde spor salonlarının olmadığı, elit sporculara yeterince ilgi gösterilmediği konularına değinildi. Daha sonra, kurul üyelerine tez konusundan bahsedildi. Tacizin varlığını ve boyutunu ölçmek için uluslararası alanda anket formlarının bulunduğu ancak bunları doğrudan alıp kullanmak yerine Türkiye’ye uygun olan bir formun geliştirilip bunun uygulanmasıyla ülkemizde spor alanında var olan tacizi belirleyebilmek amacıyla bu tez çalışmasının yapılacağı belirtildi. Ayrıca, sağlıklı ve güvenilir ortamda spor yapmak sporcunun bir hakkıdır denilen Avrupa Komisyonu kararları ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi Genelgesi’nden bahsedildi. Daha sonra kurul üyelerine sporda cinsel taciz olaylarından ne kadar bilgi sahibi oldukları soruldu. Kurul üyeleri bu konuda bilgi sahibi olduklarını böyle bir şeyin spor camiasında var olduğunu kendilerinin de bu konuda rahatsız olduklarını belirttiler. Böyle bir olayla karşılaşmaları halinde derhal gerekli cezai işlemi uyguladıklarını, yapan kişileri görevlerinden uzaklaştırdıklarını ama bu tür olaylar için önleyici tedbirler alınması gerektiğini bu tedbirlerin nasıl olacağını bilmediklerini belirttiler. Antrenör eğitimlerinin çok yönlü olması gerektiğini vurguladılar. Taciz olayını başlatabilecek ilginin sporcudan gelmesi halinde bile ne tür bir davranış sergilemesi gerektiğini antrenörün bilmesi ona göre bilinçli bir şekilde müdahale etmesi gerektiğinden bahsedildi. Bu çalışmanın sporun geniş katmanlara yayılmaya başladığı ülkemizde sporda taciz olaylarına karşı alınacak önlemlerin geliştirilmesine katkıda bulunacağına değinildi. Ayrıca kulüplerin bu tarz bir olaya karışan antrenörlerini kaybetmemek adına olayı geçici bir takım cezalarla ya da görmezden gelerek üzerini örttüğü belirtildi. Kulüpleri bu tutuma iten faktör, antrenörün başarı düzeyinin yüksek olması olarak gösterildi.

Odak Grup Toplantısı 2

İkinci odak grup toplantısını bir antrenör grubuna yapıldı. Bu grupta 3 yüzme, 1 voleybol, 1 karate, 1 jimnastik antrenörü yer aldı. Antrenörlerin tamamı sporda cinsel taciz olaylarının var olduğu ve araştırılması gerekliliği kanaatinde idi. Özellikle bireysel branşlarda bir yoğunluk olduğu belirtmekle birlikte bazı takım sporlarında sporcuların as kadroda yer

almak için bazı olaylara sessiz kaldıkları ya da as kadroya girebilmek için direk antrenöre yaklaşma eğiliminde oldukları belirtildi. Bu durumda olayların antrenörün niyetine göre şekil alabilmesi söz konusudur. Yine bazı antrenörlerin spor branşına özgü bazı hareketleri çok gerekli olmadığı halde sporcuya direk temas ederek, elleyerek anlatmaları, hareketleri tarif ederken sporcuya aşırı yaklaşımları gibi durumlar olduğu, bu gibi bir durumu çocuk yaşta sporcuların fark etmediği durumlar bulunmaktadır. Antrenörün kendisi ise daha iyi bir şekilde öğretmek için bu tarz uygulamaların şart olduğunu söylemesi halinde, bu tür davranışların söz konusu olabileceği yerlerde velilere de iş düştüğü velinin spor branşı hakkında bilgili olması, antrenörün iyi araştırılması, idmanların tamamının olmasa da arada bir gözlemlenmesi gerektiği ve veli-sporcu ilişkisinin iyi olması halinde sporcunun bu tarz bir olayla ilgili sıkıntısı olduğunda velisine rahatlıkla açılabilmesi gerektiği antrenörlerin bizzat kendi şahit olduğu olaylar neticesinde belirtildi. Kız sporcuların serbest kıyafetlerle idmanlara çıkması gerektiği özellikle belirtildi. Bu arada antrenörlerin de tacize uğraması söz konusu sporcunun hayranlıkla başlayan ilgisi ileri gidebildiği ve bu hayranlık neticesinde oluşan hayal kırıklığının antrenöre iftira atma durumuna kadar gittiği, bu sebeple antrenörün sporcuya ile arasındaki mesafeye dikkat etmesi gerektiği belirtildi.

Odak Grup Toplantısı 3

Üçüncü odak grup toplantısı bir başka antrenör grubuna yapıldı. Bu grupta 2 yüzme, 1 eskrim, 1 jimnastik ve 1 hentbol antrenörü yer aldı. Burada oluşan genel kanaat ise devlete ait tesislerde veya büyük kulüplerin tesislerinde yaşanan cinsel taciz olaylarının, ilçe ve semtlere yayılmış spor okullarında ve salonlarında daha vahim durumlar olabileceği, kendilerinin şahit olduğu bazı olayların üstesinden geldiklerini fakat bunun tesisin büyüklüğü ile alakalı olduğu, spor ortamında ne kadar çok antrenör idareci vb. varsa art niyetli kişinin bu tarz eylemlere yönelmekten kaçınacağı belirtildi. Yine bu tarz durumlarda cinsel tacize maruz kalan kişilerin ulaşabileceği uzmanlar olması gerektiği belirtildi. Böyle vakalar genelde iş iştenden geçtikten ve birçok çocuk etkilendikten sonra ortaya çıktığı, bunu belirledikten sonra bu durum o eylemi yapan kişinin siciline kaydedilmesi gerektiğinden önemle bahsedildi.

Bütün bu görüşmelerden sonra yurt içinde ve yurt dışında konu ile ilgili çalışmalarda kullanılan anketler incelendi. İncelenen anket formlarından da yararlanarak çalışmanın amacına uygun yeni bir anket formu oluşturuldu (38,39,46,51). Form ile sporcuların cinsiyetleri, branşları, takım sporu mu yoksa bireysel spor ile mi uğraştıkları, cinsel taciz ve istismarla karşılaşmaları, nerde ve ne zaman karşılaştıkları, bunların türleri ve cinsel taciz ve istismardan sonra geliştirdikleri davranış biçimleri sorgulandı.

IV. BULGULAR

Uygulanan anketlerin istatistik analizi sonucunda elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir. Anket 200 kişiye uygulanmasına rağmen doğru ve anlaşılır nitelikte doldurulan 187 form analiz için kullanıldı (96 kadın, 91 erkek). Erkek sporcularda yaş ortalaması 23,7 kadınlarda 23,3 olarak belirlendi. Sporcular takım ve bireysel sporlar olarak ikiye ayrıldığında takım sporu yapan sporcular 103 kişiyle %55,1 iken bireysel spor yapanlar ise 84 sporcuyla %44,9 oranında yer almaktadır. Sporcuların eğitim durumları lise ve üniversite olarak ikiye ayrıldığı görülmüştür. 111 sporcu üniversite mezunu ya da öğrencisi, 76 sporcu ise lise mezunudur. Sporculardan 148 kişi bekâr (%79,2) 33 kişi evli (%17,6) ve 6 kişi ayrı yada boşanmış (%3,2) oldukları belirlenmiştir. 152 sporcunun erkek 35 sporcunun kadın antrenör tarafından çalıştırıldığı belirlenmiştir (%81,3 ve %18,7). Sporcuların yaş grupları ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1. Sporcuların Yaş Grupları ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	YAŞ GRUPLARI				Toplam	
	18-25		26-35			
	n	%	n	%	n	%
Erkek	58	63,7	33	36,3	91	100,0
Kadın	71	74,0	25	26,0	96	100,0
Toplam	129	69,0	58	31,0	187	100,0

Tablo 2. Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Yaş ve Aktif Spor Süreleri

CİNSİYET	YAŞ		Aktif Spor Süresi						Toplam	
			1-5 yıl		6-10 yıl		10+ yıl			
			n	%	n	%	n	%	n	%
Erkek	Yaş	18-25	29	31,9	26	28,6	3	3,3	58	63,7
		26-35	3	3,3	14	15,4	16	17,6	33	36,3
	Toplam			32	35,2	40	44,0	19	20,9	91
Kadın	Yaş	18-25	29	30,2	39	40,6	3	3,1	71	74,0
		26-35	6	6,3	13	13,5	6	6,3	25	26,0
	Toplam			35	36,5	52	54,2	9	9,4	96

Erkek ve kadın sporcuların çoğunluğu 6-10 yıl spor yapmışlardır.

Tablo 3. Sporcuların Branşlara Göre Dağılımı

Spor Branşları	Sporcular		n %	
	Kadın n	Erkek n		
Yüzme	22	15	37	19,8
Basketbol	14	17	31	16,6
Voleybol	22	7	29	15,5
Futbol	3	24	27	14,4
Atletizm	11	7	18	9,6
Tenis	9	6	15	8,0
Hentbol	4	7	11	6,4
Jimnastik	9	2	11	5,9
Judo Karate -Tekvando	1	7	8	3,7
Toplam	91	96	187	100,0

Cinsel taciz ve istismara maruz kaldığını ifade eden sporcuların 10 tanesi erkek, 64 tanesi kadındır. Kadın sporcular istatistikî açıdan anlamlılık verecek şekilde erkeklerden daha çok cinsel taciz ve istismara maruz kalmışlardır ($P<0,001$). Sporcuların spor türlerine göre dağılımı Tablo 4a'da gösterilmiştir. Cinsel taciz ve istismara uğrayan sporcuların spor türleri Tablo 4b'de özetlenmiştir.

Tablo 4a. Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Spor Türleri

Spor Türleri Cinsiyet	Takım Sporları		Bireysel Sporlar		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Erkek	56	29,9	35	18,7	91	48,7
Kadın	47	25,1	49	26,2	96	51,3
Toplam	103	55,1	84	44,9	187	100,0

Tablo 4b. Spor Türleri ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Cinsel Taciz ve İstismara Maruz Kalanlar

Spor Türleri Cinsiyet	Takım Sporları		Bireysel Sporlar		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Erkek	8	80	2	20	10	100,0
Kadın	38	59,4	26	40,6	64	100,0
Toplam	46	62,1	28	37,9	74	100,0

Tablo 5. Cinsiyetlere Göre Spor Kıyafetlerin Cinsel Taciz ve İstismarla Bağlantısı Var mıdır?

CİNSİYET	Cinsel Taciz ve İstismarın Spor Kıyafetleri ile Bağlantısı Var mıdır?				Toplam	
	EVET		HAYIR		n	%
	n	%	n	%		
Erkek	37	40,7	54	59,3	91	100,0
Kadın	35	36,5	61	63,5	96	100,0
Toplam	72	38,5	115	61,5	187	100,0

Spor Kıyafetlerin Cinsel Taciz ve İstismarla Bağlantısı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanamadı ($p=0,055$).

Tablo 6. Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismarın Bir Problem olarak Algılanması

CİNSİYET	Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismarın Bir Problem olarak Algılanması						Toplam	
	Evet		Hayır		Kısmen		n	%
	n	%	n	%	n	%		
Erkek	52	57,1	3	3,3	36	39,6	91	100,0
Kadın	76	79,2	1	1,0	19	19,8	96	100,0
Toplam	128	68,4	4	2,1	55	29,4	187	100,0

Kadın sporcular cinsel taciz ve istismarı bir problem olarak istatistiksel açıdan anlamlı biçimde daha erkeklere göre yüksek oranlarda algılıyorlar ($P= 0,003$).

Tablo 7. Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Kim Tarafından Nasıl Maruz Bırakıldıkları ve İstismar Şekilleri

İstismarcılar İstismar Şekilleri	Antrenör		Yönetici		Takım Arkadaşı		Takım Dışı Başka Bir Sporcu		Masör		Hizmetli		Taraftar		Toplam	
	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
Sporcuların Cinsiyetleri																
Üstüne gelmek, yaklaşmak	3	14	----	2	----	6	----	11	1	1	----	1	----	3	4	38
İstenmeyen sorular, seksüel şakalar ve ifadeler, hareketler	2	13	2	3	----	9	----	12	----	2	----	4	1	3	5	46
Rahatsız edici, ısrarcı çıkma teklifi	2	8	----	4	1	5	5	18	----	----	----	1	2	2	10	38
Telefonlar-mektuplar- mesajlar	2	10	2	3	----	8	2	12	1	----	----	----	3	1	10	34
Vücudun seksüel bölgesinin ifşası	2	3	----	2	----	2	----	----	1	2	----	2	----	3	3	14
Vücuda yumuşak bir dokunuş	1	12	----	1	----	2	1	7	1	4	----	1	----	2	3	29
Vücuda bariz bir dokunuş	1	9	1	----	2	1	----	4	----	3	----	----	1	----	5	17
Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki.	----	4	1	----	----	1	----	1	----	----	----	----	----	----	1	6
Toplam	13	73	6	15	3	34	8	65	4	12		9	7	14	263	

*Birden fazla kere ve farklı olaylarla tacize maruz kaldığı için, toplam 74 sporcuya ait 263 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 8. Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Maruz Kalma Sıklığı

Sıklık	CİNSİYET		Toplam	
	Erkek n	Kadın n	n	%
1-3	2	24	26	35,1
4-6	7	28	35	47,3
7-10	1	12	13	17,6
Toplam	10	64	74	100

Kadın sporcuların cinsel taciz ve istismara istatistiksel açıdan anlamlı biçimde erkeklere göre daha sık maruz kalmışlardır (P= 0,0001).

Sporcuların cinsel taciz ve istismara nerde ve ne zaman karşılaştıkları Tablo 9 ve 10'da belirtilmiştir. Kadın sporcular en çok antremandan sonra bu tür davranışlarla karşılaşmışlardır.

Tablo 9a. Kadın Sporcuların Cinsel İstismar ile Karşılaşma Zamanı

Karşılaşma Zamanı	Sayı n	%
Antremandan Sonra	30	35,3
Antreman Sırasında	22	25,9
Maçtan Sonra	19	22,4
Antremandan Önce	11	12,9
Maç Sırasında	2	2,4
Maçtan Önce	1	1,2
Toplam	85	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, ne zaman tacize maruz kaldığını belirten toplam 64 olguya ait 85 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 9b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismar ile Karşılaşma Zamanı

Karşılaşma Zamanı	Sayı n	%
Maçtan Sonra	7	53,8
Antremandan Sonra	2	15,4
Maçtan Önce	1	7,7
Maç Sırasında	1	7,7
Antremandan Önce	1	7,7
Antreman Sırasında	1	7,7
Toplam	13	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, ne zaman tacize maruz kaldığını belirten toplam 10 olguya ait 13 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 10a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismarla Karşılaştığı Yerler

Yer	Sayı n	%
Salon-Saha	31	43,7
Soyunma Odası	16	22,5
Malzeme Odası	13	18,3
Diğer,	11	15,5
Toplam	71	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, nerede maruz kaldığını belirten toplam 64 olguya ait 71 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 10b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismarla Karşılaştığı Yerler

Yer	Sayı n	%
Salon-Saha	5	5,0
Soyunma Odası	4	4,0
Diğer	1	1,0
Malzeme Odası	0	0,0
Toplam	10	100,0

Kadın ve erkek sporcular cinsel taciz ve istismarla en çok saha ve salonlarda karşılaşmışlardır bu soruya diğer seçeneği altında havuz olarak cevap veren sporcuların cevapları salon-saha olarak aktarılmıştır.

Tablo 11a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismardan Kaçınma Şekli

Kaçınma Şekli	Sayı n	%
Yapmamasını Söyledim	24	32,9
Hareketleri Fiziksel Olarak Reddettim	15	20,5
Antrenörüne İdarecilerime Söyledim	14	19,2
Şaka Gibi Algılayıp Yok Saydım	12	16,4
Takım Arkadaşlarıma Söyledim	8	11,0
Toplam	73	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, tacizden nasıl kaçındığını belirten toplam 64 olguya ait 73 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 11b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismardan Kaçınma Şekli

Kaçınma Şekli	Sayı n	%
Hareketleri Fiziksel Olarak Reddettim	4	36,4
Şaka Gibi Algılayıp Yok Saydım	2	18,2
Yapmamasını Söyledim	2	18,2
Takım Arkadaşlarıma Söyledim	2	18,2
Antrenörüne İdarecilerime Söyledim	1	9,1
Toplam	11	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, tacizden nasıl kaçındığını belirten toplam 10 olguya ait 11 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 12a. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Kadın Sporcuların Performanslarındaki Değişiklikler

Performans Değişikliği	Sayı n	%
Değişmedi	32	50,0
Azaldı	30	46,9
Arttı	2	3,1
Toplam	64	100,0

Tablo 12b. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Erkek Sporcuların Performanslarındaki Değişiklikler

Performans Değişikliği	Sayı n	%
Değişmedi	7	70,0
Azaldı	2	20,0
Arttı	1	10,0
Toplam	10	100,0

Kadın sporcuların yaklaşık yarısında da cinsel taciz ve istismarla karşıladıktan sonra performanslarında azalma olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13a. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Kadın Sporcularda Performansın Etkilenme Süresi

Performans Etkilenme Süresi	Sayı n	%
0–1 Hafta	7	21,9
1 Hafta –1 Ay	13	40,6
1–3 Ay	9	28,1
3–6 Ay	3	9,4
Toplam	32	100,0

Tablo 13b. Cinsel Taciz ve İstismara Uğrayan Erkek Sporcularda Performansın Etkilenme Süresi

Performans Etkilenme Süresi	Sayı n	%
0–1 Hafta	1	33,3
1 Hafta–1 Ay	1	33,3
1–3 Ay	0	0
3–6 Ay	1	33,3
Toplam	3	100,0

Tablo 14a. Kadın Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Verdiği Tepkiler

Tepkiler	Sayı n	%
Kızgınlık-Öfke	34	43,0
Korku	13	16,5
Çaresizlik	12	15,2
Hiçbir Duygu Yok	12	15,2
İçe Kapanma	6	7,6
Aşağılık Duygusu	2	2,5
Toplam	79	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için, tacize karşı ne tür tepki verdiğini belirten toplam 64 olguya ait 79 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 14b. Erkek Sporcuların Cinsel Taciz ve İstismara Verdiği Tepkiler

Tepkiler	Sayı n	%
İçe Kapanma	6	37,5
Hiçbir Duygu Yok	5	31,3
Kızgınlık-Öfke	3	18,8
Korku	1	6,3
Aşağılık Duygusu	1	6,3
Suçluluk	0	0,0
Çaresizlik	0	0,0
Toplam	16	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için tacize ne tür bir tepki verdiğini belirten toplam 10 olguya ait 16 bildirim bulunmaktadır.

Kadın sporcular cinsel taciz ve istismara tepki olarak en çok kızgınlık ve öfke cevabını vermişlerdir. Diğer duygular altında yazılan sinirlilik cevabı kızgınlık ve öfke seçeneğine aktarılmıştır.

Tablo 15a. Kadın Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Hissedilen Rahatsızlıklar

Rahatsızlıklar	Sayı n	%
Hiçbir Şey	23	30,3
Uykusuzluk	19	25,0
Yorgunluk	12	15,8
Kabus Görme	11	14,5
Baş Ağrısı	5	6,6
Mide Bulantısı	5	6,6
Baş Dönmesi	1	1,3
Toplam	76	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kalındığı için ne tür rahatsızlık hissettiğini belirten toplam 64 olguya ait 76 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 15b. Erkek Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Hissedilen Rahatsızlıklar

Rahatsızlıklar	Sayı n	%
Baş Ağrısı	3	30,0
Hiçbir Şey	3	20,0
Uykusuzluk	2	20,0
Kâbus	2	20,0
Toplam	10	100,0

Sporcuların yaklaşık yarısında cinsel taciz ve istismarla karşıladıktan sonra bu şikâyetlerden kurtulmak için hiçbir şey yapmadıkları gözlenmiştir.

Tablo 16a. Kadın Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Şikâyetlerden Kurtulmak İçin Yapılanlar

Yapılanlar	Sayı n	%
Hiçbir Şey	32	48,5
Takımdan ayrıldım	15	22,7
Sakinleştirici Kullandım	8	12,1
Sosyal Hayatta Değişiklik Yaptım	6	9,1
Psikolojik Destek-Terapi Aldım	5	7,6
Toplam	66	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kaldığı için şikâyetlerden kurtulmak için ne yaptığını belirten toplam 64 olguya ait 66 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 16b. Erkek Sporcularda Cinsel Taciz ve İstismar Sonrası Şikâyetlerden Kurtulmak İçin Yapılanlar

Yapılanlar	Sayı n	%
Hiçbir Şey	5	45,5
Sosyal hayatta Değişiklik	3	27,3
Psikolojik Destek Terapi aldım	2	18,2
Takımdan ayrıldım	1	9,1
Toplam	11	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kaldığı için şikâyetlerden kurtulmak için ne yaptığını belirten toplam 10 olguya ait 11 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 17a. Kadın Sporcuların Cinsel İstismar Olayından Bahsettiği Kişiler

Bahsedilen Kişiler	Sayı n	%
Arkadaşıma	36	50,7
Koçuma	12	16,9
Yöneticime	10	14,1
Aileme	7	9,9
Kardeşıme	5	7,0
Eşime	1	1,4
Toplam	71	100,0

*Birden fazla kere tacize maruz kaldığı için tacizden kimlere bahsettiğini belirten toplam 64 olguya ait 71 bildirim bulunmaktadır.

Tablo 17b. Erkek Sporcuların Cinsel İstismar Olayından Bahsettiği Kişiler

Bahsedilen Kişiler	Sayı n	%
Arkadaşıma	3	30,0
Aileme	2	20,0
Eşime	1	10,0
Kardeşıme	1	10,0
Yöneticime	1	10,0
Koçuma	1	10,0
Kimseye	1	10,0
Toplam	10	100,0

Sporcular cinsel taciz ve istismarla karşıladıktan sonra bu gibi durumlardan en çok arkadaşlarına bahsetmişlerdir.

Cinsel taciz ve istismar en fazla antrenörler tarafından yapıldığından Tablo 18a ve 18b’de erkek antrenörlerin sporcularına karşı cinsel istismar bulguları gösterilmektedir.

Tablo 18a. Erkek Antrenörlerin Yaptığı Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri

Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri	SPORCU	
	Erkek	Kadın
Üstüne gelmek-yaklaşmak	3	14
İstenmeyen sorular, seksüel şakalar ve ifadeler, hareketler	1	13
Rahatsız edici, ısrarcı çıkma teklifi	2	8
Telefonlar-mektuplar-mesajlar	1	10
Vücudun seksüel bölgesinin ifşası	1	3
Vücuda yumuşak bir dokunuş	1	12
Vücuda bariz bir dokunuş	1	9
Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki.	-	4
Toplam	10	73

Tablo 18b. Kadın Antrenörlerin Yaptığı Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri

Cinsel Taciz ve İstismar Şekilleri	SPORCU	
	Erkek	Kadın
Üstüne gelmek-yaklaşmak	----	----
İstenmeyen sorular, seksüel şakalar ve ifadeler, hareketler	1	2
Rahatsız edici, ısrarcı çıkma teklifi	----	----
Telefonlar-mektuplar-mesajlar	1	----
Vücudun seksüel bölgesinin ifşası	1	----
Vücuda yumuşak bir dokunuş	----	----
Vücuda bariz bir dokunuş	----	1
Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki.	----	----
Toplam	3	3

Cinsel taciz ve istismara uğrayan erkek sporcu sayısı 10 olduğundan erkek sporcuların cinsel taciz ve istismara maruz kalma sıklığı ve sayısı, cinsiyetleri ile sporda cinsel taciz ve istismarı problem olarak görme ilişkisi açısından istatistiksel değerlendirmeye alınmamıştır.

V. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya 200 sporcu katılmış ve bunlardan 13 tanesi değerlendirmeye alınmamıştır. Araştırma 187 sporcu üzerinden 91 erkek, 96 kadın olarak değerlendirilmiştir. Gündüz, N ve arkadaşları 2007 yılında yaptığı çalışmada sadece kadın sporcular ankete dahil edilmiştir. Gündüz, N. ve arkadaşlarının çalışmasındaki kadın sporcuların branşlara göre dağılımında hentbol sporcuları %21,9 ile yer alırken bu çalışmada kadın sporcular voleybol ve hentbol aynı oranla yani %22,9 ile yer almaktadır (46). Bizim çalışmamızda erkeklerden sadece 10 kişi sporda cinsel taciz ve istismarla karşılaştığını belirttiğinden tartışma bölümünde sadece araştırmamıza katılan 96 kadın sporcunun verileri değerlendirilmiştir. Bu 96 sporcudan 64'ü spor yaşamlarında en az bir kez cinsel taciz ve istismara maruz kaldıklarını belirtmiştir. Araştırmanın göze çarpan verilerine göre erkek antrenörler kadın sporcularına cinsel taciz ve istismar olarak belirtilen davranışları en sık olarak yapan grup olarak belirlenmiştir.

Çalışmamızda 'Spor Kıyafetlerinin Cinsel İstismara Yol Açabilecek Bir Etkisi Var mı?' sorusuna tüm sporcuların %61,5'i 115 kişi hayır yanıtını vermiştir. K. Fasting ve arkadaşlarının yaptığı bir araştırmada bu durum bizim çalışmamızla da uygunluk göstermektedir. Norveç'te yapılan bu çalışmada cinsel taciz ve istismara uğrayan sporcuların spor kıyafetleri vücudu örtmek bazında sınıflandırarak az, orta ve çok gibi derecelere ayrılmıştır. Bahsedilen çalışmada spor kıyafetleri ile cinsel taciz ve istismar arasında bir bağlantının olmadığı belirlenmiştir (39). Bizim çalışmamızda da sporcular kıyafetin cinsel taciz ve istismarla bir alakasının olmadığını belirtmişlerdir. Buna göre spor kıyafetlerinin tacizcileri cezp etmeye ya da tahrik etmeye yönelik bir etkisi yoktur diyebiliriz. Kadın sporcular spor kıyafetlerinin sporda cinsel tacizle bir bağlantısı olduğuna inanmamakla (%63,5) beraber bunun sporda bir problem olduğunu (%80,2) belirtmişlerdir. 'Cinsel tacizle ne zaman karşılaştınız?' sorusuna gelen cevaplarda sporcuların cinsel tacize maruz kaldığı zamanın çoğunun antremandan sonra cevabını verdikleri belirlenmiştir (30 kez ile %35,3). Gündüz N. ve arkadaşlarının çalışmalarında bu soruya en çok maçtan sonra cevabı verilmiştir (%21,3). Antremandan sonra cevabını verenler ise ikinci sıradırlar ve oran %19,7'tür. Zaman olarak antremandan yada maçtan sonra verilen cevaplara bakarsak bunun pekte farklı olmadığını düşünebiliriz fakat sporcularda maç ortamı antreman ortamından daha önce gelmektedir ve cinsel taciz ve istismarın bu ortam çevresinde yapılmış olması sporcuları daha çok etkileyebilir. 'Cinsel taciz ve istismara nerede karşılaştınız' sorusuna sporcular en çok antrenman sahası ya da salonu cevabını vermişlerdir (%43,7). Gündüz, N. ve arkadaşlarının çalışmasında bu oran %45,5 olarak belirlenmiştir (46). Cinsel taciz ve istismarla karşılaşılan yer olarak bizim çalışmamızla uyum sağlamakla beraber 'ne zaman karşılaştıkları' sorusunda

bizim çalışmamızda antremandan sonra ilk sırada yer almıştır. Bu farkın sebebi iki araştırmada ele alınan sporcuların branşlarındaki farklılıklar olabilir. Diğer seçenek işaretleyenler kulüp içi, havuz, kamp yeri ve oteli gibi yerleri belirtmişlerdir. Yüzme sporu yapan 5 sporcu diğer seçeneğinin altına havuz yazmışlardır. Havuz cevabını salon-saha olarak ele aldığımız takdirde bu oran %50,7 ye yükselmektedir. Cinsel tacize uğrayanların ‘spor performansında değişiklik oldu’ diyen kadın sporcular 32 kişi ile %50’dir. 32 sporcunun 30’u ‘performansım azaldı’ 2 tanesi ‘arttı’ demiştir. K. Fasting ve arkadaşlarının cinsel taciz ve istismardan sonra performansı artan sporcularda bu artışa sebep olan etken araştırılmış ve cinsel tacize maruz kalan bir kadın atletin;

” İyi performans göstermediğimiz zamanlarda ceza koçun kucağına oturmakta. Antreman sahasında bir koşu çalışmamız vardı ve bu koşuda en sona kalan koçun kucağına oturmak zorundaydı bu sebeple herkes ölümüne koşardı.” dediği belirlenmiştir. (29-30). Burada ölümüne yapılan bir antreman ve tabî ki ona bağlı bir performans gelişimi söz konusudur. Cinsel istismara verilen tepki sporcular tarafından %41,6 ile öfke ve kızgınlık olarak belirtilmiştir. Gündüz N. ve arkadaşlarında da ilk sırada yer almasına rağmen oranı %20,8 olarak kalmıştır (46). Cinsel taciz ve istismara maruz kalan sporcuların karşılaştıkları bu olayın beraberinde getirdiği rahatsızlık olarak uykusuzluk, kâbus görme birlikte %39,5 ile 30 sporcuda saptanmıştır. Bu da sporcuların bu tür hadiselerin psikolojik etkisini üzerlerinden kolay atamadıklarını göstermektedir. Bu şikâyetlerden kurtulmak için sporcular çoğunlukla hiçbir şey yapmadığını belirtmekle (%48,5) beraber ikinci çoğunluk takımdan ayrılmayı tercih etmiştir (%22,7). Sporcular takımlarından ayrılarak ya sporu bırakmışlar yada başka kulüplerde spor yaşantılarına devam etmişlerdir. Bu da sporcuların spor yapabilmek için güvenli bir ortam bulma ihtiyacını göstermektedir. Bu ihtiyaç IOC’nin merkezi bulunduğu Lozan’da 2007 yılında yayınlanan ve ülkelerin olimpiyat komitelerine gönderilen genelgede de vurgulanmıştır (8). Sporcular bu tür bir olay maruz kaldığında bu olayı bahsettiği kişi olarak %50,7 oranla en çok arkadaşlarını seçmişlerdir. Koç ve yönetici beraber ele alındığında %31 ile ikinci sırada yer almıştır. Sporcular cinsel taciz ve istismarla karşılaştıktan sonra bu konuyu üstlerine söylemekte çekindikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 6’da belirtilen “Kim tarafından ne tür bir cinsel istismara maruz kaldınız?” sorusuna 18 olay ile takım dışı başka bir sporcunun ısrarcı çıkma teklifi en çok bulgu olarak yer almıştır. Antrenör tarafında üstüne gelmek-yaklaşmak eylemi ise 14 olayla ikinci sıradadır. Cinsel istismarı yapan kişi olarak baktığımızda 73 bulgu ile bu eylemleri en çok sporcuların antrenörleri tarafından gerçekleştirdiği görülmektedir. Antrenör-Sporcu arasında meydana gelen cinsel taciz ve istismar olayları ele alındığında erkek antrenörlerin kadın sporculara karşı yaptığı cinsel taciz ve istismar olaylarının diğer kadın antrenör-kadın sporcu,

erkek antrenör-erkek sporcu ve kadın antrenör-erkek sporcuya oranla bariz bir üstünlüğü bulunmaktadır. Bu tür olayların antrenör-sporcu ilişkisi olarak ele alıp değerlendirdiğimizde Brackenridge antrenör-sporcu ilişkisinin kadın sporcular açısından nasıl bir risk faktörü içerebileceğini şu şekilde açıklamıştır: “sporcunun antrenörün uzmanlığı bağlamında antrenöre bağımlılığı, başarılı sporcuların sporu bırakmamaları için maruz kaldıkları yoğun baskı, antrenör ve sporcu ilişkisinin aile ilişkisi olarak görülmesi ve bu ilişkinin kutsallaştırılması ve eşitsizliğe yönelik apolitik tutumlar sonucunda spor ortamı cinsel taciz ve istismar için aktif bir alan haline gelmektedir” (30). Bizim çalışmamızda da ortaya çıkan antrenörler tarafından sporcularına karşı yapılan cinsel taciz ve istismarın bu denli yüksek çıkmasının sebebinin de spor camiasında ki bu durum söz konusudur. Eylem olarak bakıldığında ise en çok 46 bulgu ile istenmeyen sorular, seksüel şakalar ve ifadeler, hareketler en çok rastlanılan cinsel istismar olayı olarak belirlenmiştir. Gündüz N. ve arkadaşlarının çalışmasında da bu eylem ilk sırada yer almaktadır (46). Bunun nedeni sporcuların istismarcıları ile sürekli aynı ortamda ve zamanda bulunmaları olabilir. Sporcular aynı yerde antrenmanlarını yaptıklarından bu eylemi yapan kişilerle karşılaşma sıklığı yüksektir ve bu da istismarcılara bu tür olaylar için yüksek imkan sağlamaktadır.

Sporcuların spor türlerini sormadaki amacımız, cinsel taciz ve istismarla karşılaşan sporcuların takım sporlarında mı yoksa bireysel sporda mı cinsel taciz ve istismar olaylarıyla daha sık karşılaştığını öğrenmek ve çıkan sonuca göre bu spor türünde sporda cinsel taciz ve istismarın bir risk faktörü olduğunu belirlemektir. Bizim çalışmamızda elde edilen verilere göre kadın sporcular spor türü olarak incelendiğinde karşımıza çıkan verilerde cinsel istismara maruz kalan kadınların %59,4 si takım sporu ile uğraşmakta olduğu saptanmıştır. Bireysel sporlarda bu durum %40,6'dır. Fasting K. ve arkadaşlarının araştırmasında ise cinsel taciz ve istismarın sporcunun diğerlerinden izole edildiği yani bireysel sporlar olarak adlandırılan spor ortamlarında daha yoğun yaşandığı öne sürülmektedir. Bu duruma sebep ise antrenör ve sporcunun yalnız olarak çalışması, antreman yapması göz önüne alınırsa bu antrenörlerin sporcularla yalnız çalıştığından etrafta kimsenin olmamasından cesaret aldığı söylenebilir. Brackenridge ve Fasting çalışmalarında bundan bahsetmişlerdir. Bu tür olaylara maruz kalan ve spor türü olarak bireysel spor dalları ile uğraşan sporcuların olaydan sonra antremanlara yalnız gitmeye çekindikleri ve sürekli yanlarına birilerini aldıklarını böylece kendilerini daha güvende hissettiklerini söylemişlerdir (39,40). Buna göre bizim çalışmamızda ve Fasting K. ve arkadaşlarının çalışmasında iki grupta ayrı olarak öne çıkmıştır. Bu durumda bireysel veya takım sporlarında cinsel taciz ve istismarın diğerine göre daha çok bir risk faktörü olarak ele alınabileceğini kesin olarak söylememiz mümkün değildir.

İleride yapılacak bir araştırma için öneri olarak odak grup toplantıları bu çalışma için önemli bir aşama olmuştur ve ileride yapılacak daha geniş katılımlı bir çalışmada odak grup toplantılarının sayısı artırılarak ve bunun yanında sporda cinsel tacizle karşılaşmış yada bunu öğrenerek şahit olan kişilerin hikâyelerini de derleyerek çalışmanın içine katıldığı bir araştırma yapılabilir. Özellikle antrenör odaklı bir anket oluşturarak antrenör-sporcu ilişkisi içerisinde yer alabilecek cinsel taciz ve istismar olaylarının irdelenmesi amacı ile de geliştirilebilir. Elimizdeki bulgulara göre erkek sporcuların 10 tanesi cinsel taciz ve istismara maruz kaldığını belirtmiştir. Odak grup toplantılarında anlatılanlara göre bu sayı düşük kalmıştır. Erkek sporcuların bu tür olaylarla karşılaşsa bile bunu söylemeye çekindikleri söylenebilir. Kadın sporcuları cinsel taciz ve istismar ile nerede karşılaştıklarına göre incelendiğinde ortaya çıkan tabloda çoğunluk salon-saha yani antreman ortamında karşılaştıklarını belirttiğinden, ülkemize bulunan spor salon ve sahalarının güvenli bir çalışma ortamı olmaktan biraz uzak olduğu söylenebilir. Bu güvenli ortamı sağlamak için kulüp yöneticilerinin ve idarecilerinin azami dikkat göstermeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma olasılıklar içinden sonuçlarını çıkarıp sporda genelleme yapmamakla beraber spor ortamında cinsel taciz ve cinsel istismarın farklı yoğunluk ve biçimlerde olmakla birlikte, birçok ülkede yaşandığı gibi ülkemizde de varlığını ileri sürebiliriz. Araştırmamızın diğer ülkelerde yapılan araştırmalarla uyumluluk gösteren sonuçlarından birisi de spor camiasında kadınlar erkeklere göre daha fazla cinsel taciz ve istismara maruz kalmaktadırlar (26–47). Bu sonucu istatistikî olarak analiz ettiğimizde kadınlar erkeklere göre istatistiksel açıdan anlamlılık verecek biçimde daha çok cinsel taciz ve istismara maruz kalmışlardır (bkz. Tablo 4b). Ayrıca kadınlar erkeklere göre bu tarz olaylarla daha sık karşılaşmışlar ve bu da istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. (bkz. Tablo 8).

Sporcular ise bu tür davranışları açıklıkla ve rahatlıkla dile getirememektedirler. Sporcular karşılaştıkları cinsel taciz ve istismar olaylarını adli kurumlara ileterek adli tıbbi süreçte yer almalıdırlar. Yapılan çalışma sporda var olan cinsel taciz ve istismar hakkında sporcuları bilinçlendirmek ve bilgilendirmek açısından bir ön çalışma niteliği taşımakla beraber sporda cinsel taciz ve istismarın kesinlikle varlığını göstermiştir. Anketin sonuçlarına göre sporda cinsel tacizin spor branşı yada spor türüyle ilgili bir bağlantısı bulunmamıştır. Ayrıca, sporcular sporda cinsel taciz ve istismarı bir problem olarak görmektedirler. Buna bağlı olarak sporcuların cinsiyetleri ile cinsel taciz ve istismarı sporda problem olarak görmeleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 6).

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulguların, bu konuda araştırma yapacak olan çalışmacıların oluşturacakları konu başlıkları ve sorgulayacakları değişkenleri belirlemeleri açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

VI. ÖZET

İnsanların yaşamdan beklentilerini gerçekleştirebilmesi için sağlıklı bir toplumsal yaşam düzeninin varlığı gerekir. Bu beklentilerin arayışı sürecinde bir ülkenin gereksinim duyduğu sağlıklı insan gücünün yetiştirilebilmesi için spor karşımıza çıkmaktadır. Şiddete, cinsiyetçiliğe ve her türlü ayrımcılığa karşı ve insan haklarına saygılı bireylerin olduğu bir spor ortamı geliştirilmesinde spor yöneticilerinin, antrenörlerin, beden eğitimi öğretmenlerinin önemli bir payı bulunmaktadır. Bu araştırma ile spor ortamında cinsel taciz ve istismar olaylarına yönelik araştırmaların incelenerek araştırma alanına katkı sağlanması, Türkiye’deki spor kulüplerinde sporcuların spor ortamındaki olası cinsel taciz yaşantılarını belirlemeye yönelik bir ön çalışma yapmak amaçlanmıştır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış, veriler SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir. Araştırma İstanbul’da çeşitli spor kulüplerinde bağlı bulunan 100 erkek 100 kadın sporcuya uygulanmış ve 13 sporcunun bazı soruları yanıtızsız bırakması nedeniyle analiz raporuna dâhil edilmemiş 187 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın sonuçları, sporcuların en çok antrenörleri tarafından cinsel tacize maruz bırakıldığını göstermiştir. En çok maruz kalınan olayın ise takım dışı başka sporculardan gelen rahatsız edici ve ısrarcı çıkma teklifi ile antrenör tarafından yapılan üstüne gelmek yaklaşmak eylemi olduğu saptanmıştır. Sporcular cinsel taciz ve istismar olaylarını en çok takım arkadaşlarına bahsetmişlerdir. Olaya karşı tepki olarak öfke, kızgınlık ve sinirlilik hissetmişlerdir. Performanslarında uzun süreli düşüşler belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kadınlar erkeklere göre istatistiksel açıdan anlamlılık verecek biçimde daha sık cinsel taciz ve istismara maruz kalmışlardır. Ayrıca bu araştırma sonunda elde edilen veriler Türkiye’de spor alanında yaşanan bu tip olaylar hakkında fikir sahibi olunmasına ve buna bağlı olarak bunların engellenmesine yönelik önlemler için ön fikir verebilir.

VII. SUMMARY

There is a need for a healthy communal living order for people to realize their expectations from life. Sports come into forefront in bringing up the healthy manpower required by countries during the process of pursuing these expectations. Sport administrators, coaches, physical education teachers play an important role in the creation of a sporting environment accommodating individuals who are against violence, sexuality and all kinds of discrimination and respect human rights. With this study, it is intended to carry out a preliminary work to contribute to the research area, oriented towards identifying the possible sexual harassment experienced by the sportsmen in the sporting environment of the sports clubs in Turkey by examining the investigations oriented towards sexual harassment and abuse incidents. Survey method is used in the study and the data is analyzed with SPSS statistics program. Survey is applied to 100 sportsmen and 100 sportswomen within the various sports clubs in Istanbul, and responses of 13 sportsmen and sportswomen are not included in the analysis report as they did not respond to some of the questions, and hence 187 survey forms were evaluated. The results of research have shown that the sportsmen were mostly subjected to sexual harassment by their trainers, and whereas it is determined that the most subjected incidents were disturbing and insistent dating proposals made by the other sportsmen outside the team, and the insistent approaching acts of their trainers. Sportsmen mentioned these sexual harassment and the abuse incidents mostly to their teammates. They have felt rage, anger and irritation as a reaction to these incidents. Long lasting falls in their performances are observed. According to the results of the research, sportswomen are subjected to more frequent sexual harassment and abuse than sportsmen, in a manner to give more meaningful results in statistical terms. Also, the data collected at the end of this research may give some basic idea about this kind of incidents experienced in the sporting environment in Turkey, and in parallel to this, about the measures to be taken to prevent these incidents.

VIII. KAYNAKLAR

1. http://www.sporakademisi.com/index.asp?menu=Spor%20Nedir?&menu_id=416
Erişim Tarihi: 8 Şubat 2009
2. Grössing S. (1991). Beden-spor-hareket 1.Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu (19-21 Aralık İzmir) Bildiri Kitabı, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, 47-54. Spor Bilimleri Dergisi 2003.
3. http://www.konya-gsim.gov.tr/document/spor_nedir.htm Erişim Tarihi: 8 Şubat 2009
4. http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=39&ust_id=11 Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2009
5. http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/T%C3%BCrkiye%27de_Spor Erişim Tarihi: 8 Şubat 2009
6. <http://www.gsgm.gov.tr/sayfalar/istatistik/sporcusayilari.htm> Erişim Tarihi: 14 Eylül 2009
7. Çamlıyer Hatice, “Türkiye’de Spor Yönetimi ve Federasyonlar ve Sorunları”, Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu Dergisi, Sayı: 89, Ocak-Şubat, 1999, Ankara, s.10-11. Okunduğu yer; <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/sunay.htm>
8. http://tr.wikipedia.org/wiki/2008_Yaz_Olimpiyatlar%C4%B1%27na_kat%C4%B1lan_%C3%BClkeler Erişim Tarihi: 8 Şubat 2009
9. International Olympic Committee, IOC adopts consensus statement on “sexual harassment and abuse in sport”, press release PR-05-2007, Lausanne.
10. <http://www.adlispor.org/pages.php?pID=11> Erişim Tarihi: 4 Mart 2009
11. ERGEN, E., Spor Fizyolojisi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, no:584, Eskişehir, 1993

12. Vrach Delo. 1971 Dec;12:61-5. [Sudden death of sportsmen from latent atherosclerosis and hypertension
13. Maron BJ, Doerer JJ, Haas TS, Tierney DM, Mueller FO. Sudden deaths in young competitive athletes: analysis of 1866 deaths in the United States, 2009 Mar 3;119(8):1085-92. Epub 2009 Feb 16
14. KESKİN, O.K., Tedbirsizlik Ve Dikkatsizlikle Ölüme Ve Yaralanmaya Sebebiyet, Adalet Dergisi, 2:96-101, 1989
15. DÖNMEZER, S., ERMAN, S., Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, İstanbul, Haşmet Matbaası, 1985.,-
16. TANER, T., Ceza Hukuku, İstanbul, s: 435,1953.
17. HANCI, H., Spor Karşılaşmalarında Meydana Gelen Yaralanma ve Ölüm Olaylarında Yasal Sorumluluk, Spor Hekimliği Dergisi, cilt:30, s:35-41, 1995
18. Sudden unexpected death in a female fitness athlete, with a possible connection to the use of anabolic androgenic steroids (AAS) and ephedrine Thiblin I, Mobini-Far H, Frisk M. Forensic Sci Int. 2009 Jan 30;184(1-3):e7-11. Epub 2008 Dec 24)
19. (http://www.childdevelopmetinfo.com/health_safety/violence_kids_sports.shtml Violence in Sports) İsmat Abdal Haqq (15.11.2007)
20. (ÇAĞLAYAN, R., Spor Hukuku, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.).
21. http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Cinsel_istismar Erişim Tarihi: 6 Nisan 2009
22. David, P. (2005), Human Rights in Youth Sport: A Critical Review of Children's Rights in Competitive Sports. London: Routledge.

23. http://tr.wikipedia.org/wiki/Cinsel_istismar Erişim Tarihi: 6 Nisan 2009
24. <http://www.adlitip.org/?p=128> Erişim Tarihi: 16 Nisan 2009
25. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html> Erişim Tarihi: 8 Mart 2009
26. Johnson, J. and Holman, M. (eds) (2004), *Making the Team: Inside the world of sport initiations and hazing*. Toronto: Canadian Scholar's Press.
27. Brackenridge, C.H. (2001), *Spoilsports: understanding and preventing sexual exploitation in sport*. London: Routledge.
28. Brackenridge, C.H. (1997a), *Researching sexual abuse in sport*. in G. Clarke and B. Humberstone (eds) *Researching Women in Sport*. London: Macmillan.
29. Brackenridge, C.H. (1997b), 'He owned me basically...': Women's experiences of sexual abuse in sport. *International Review for the Sociology of Sport*. 32, 2: 115-130.
30. Brackenridge, C.H. and K. Fasting (2000), *The problems women and children face in sport with regard to sexual harassment*. Paper prepared for the 91h Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Sport - 'A Clean and Healthy Sport for the 3rd Millennium' (Part 3). Bratislava, Slovakia, May 30-31'
31. Brackenridge, C.H. and S.L. Kirby (1999), *Protecting athletes from sexual abuse in sport: how theory can improve practice*. in R. Lidor and M. Bar-Eli (eds) *Sport Psychology: Linking Theory and Practice*. 261-279.
32. Brackenridge, C.H., Pitchford, A., Nutt, G. and Russell, K. (2007), *Child Welfare in Football: An Exploration of Children's Welfare in the Modern Game*. London: Routledge/Taylor & Francis.
33. Brackenridge, C.H. and Fasting, K. (eds) (2002), *Sexual Harassment and Abuse in Sport - International Research and Policy Perspectives*. London: Whiting and Birch.

34. Brackenridge, C.H. (2000), Sexual Harassment and Abuse in Sport in Women in Sport: Volume VIII of the Encyclopaedia of Sports Medicine, An IOC Medical Committee Publication (Hardcover) by Barbara Drinkwater (Editor) Wiley-Blackwell; 1 edition, pp.
35. Brackenridge, C.H. (2001), Spoilsports: Understanding and Preventing Sexual Exploitation in Sport. London: Routledge.
36. Brackenridge, C.H. and Kirby, S. (1997), Playing Safe? Assessing the risk of sexual abuse to young elite athletes, *International Review for the Sociology of Sport* 32(4): 407-418.
37. Volkwein, K., Schnell, F., Sherwood, D. and Livezey, A. (1997), Sexual harassment in sport: Perceptions and experiences of American Female student-athletes, *International Review for the Sociology of Sport* 23 (3): 283-295.
38. Fasting, K., Brackenridge, C., & Sundgot-Borgen, J. (2004). Prevalence of sexual harassment among Norwegian female elite athletes in relation to sport type. *Int Rev Soc Sport*, 39 (4),373-386.
39. Fasting, K., Brackenridge, C.H. and Sundgot Borgen, J. (2003), Experiences of sexual harassment and abuse among Norwegian elite female athletes and nonathletes, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 74(1): 84-97.
40. Toftegaard Nielsen, J. (1998). Den forbudte zone [The forbidden zone]. Unpublished master's thesis. Institut for Idræt, Copenhagen, Denmark.
41. Toftegaard Nielsen, J (2001). The forbiddenzone: Intimacy, sexual relations and misconduct in the relationship between coaches and athletes. *Int Rev Soc Sport*, 36 (2), 165-183.
42. Tomlinson, A. & Yorganci, I. (1997). Male coach/female athlete relations: Gender and power relations in competitive sport. *J Sport and Social Issues*, 21(2), 134-155.

43. Krauchek, V. & Ranson, G. (1999) Playingby the rules of the game: Women's experiences and perceptions of sexualharassment in sport. *Can RevSociol Anthr*, 36, 585-600.
44. McGregor, M. (1998). Harassment and abusein sport and recreation. *CanadianAssociation for Health, Physical Education, Recreation and Dance*, 64,2,4-13.
45. Brackenridge, C HBishopp, DMoussali, STapp, J (2008) The characteristics of sexual abuse in sport: A multidimensional scaling analysis of events described in media reports Okunduğu yer ve Erişim Tarihi: 15 Nisan 2009 <http://bura.brunel.ac.uk/bitstream/characteristics+of+sexual+abuse+in+sport.pdf>
46. Gündüz N., Koz M., Fedai T., Sunay H. & Ersöz G. (2002). Türkiye'de değişik spor branşlarındaki elit kadın sporcuların karşılaştıkları cinsel taciz olaylarının araştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 95-108.
47. Değirmenci T. Celep C. (2005) Üniversite Öğrencilerinin cinsel taciz yaşantıları ve cinsel tacizle başa çıkma yaklaşımları Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı (2005).
48. Eurobarometer (November 2004), The Citizens of the European Union and Sport. European Commission White Paper on Sport (11 July 2007), Seventh Report of Session 2007–08.
49. O'Connell, C.E ve Korabik K. (2000). Sexual harrasment: The Relationship of Personal Vulnerability, Work Context, Perpetrator Status, and Type of Harrasment to Outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 56, 299–329.
50. Balogh, D.W., Kite M.E., Pickel, K.L., Canel, D ve Schroeder, J. (2003)., The Effects of Delayed Report and Motive for Reporting on Perceptions of Sexual Harassment. *Sex Roles*, 48 337-348.
51. <http://www.silent-edge.org/yourchild.html> Erişim Tarihi: 28 Ocak 2009

52. Brylinsky, J.A. (1997) Staff relationships: Potential for sexual harassment exists in coach/athlete relationship, *Interscholastic Athletic Administration (Kansas)* 24(1)4-7.
53. Caron, S.L. , Halteman, W.A. and Stacy, C. (1997), Athletes and rape: Is there a connection?, *Perceptual and Motor Skills* 85 (3 Part 2): 1379-1393.
54. Fasting, K. (2000), Unpublished data. in C.H. Brackenridge and K. Fasting Background studies on the problem of sexual harassment in sport, especially with regard to women and children, 91h Council of Europe Conference of Ministers responsible for Sport - 'A Clean and Healthy Sport for the 3rd Millennium', Bratislava, Slovakia, May 30-31"
55. Brackenridge , C.H (1996) Healthy sport for healthy girls? The role of parents in preventing sexual abuse in sport. International Association of PE and Sport for Girls and Women at the Pre-Olympic Scientific Congress, Dallas, USA, July 1996.
56. Kirby, S. Greaves, L. and Hanvkivsky, O. (2000), *The Dome of Silence: Sexual Harassment and Abuse in Sport*. Halifax. Nova Scotia: Fernwood Publishing/London: Zed Books.
57. Kirby, S. Not in my backyard: Sexual harassment and abuse in sport, *Les Cahiers de la Femme (Canadian Women Studies)* 15 (4): 58-62.
58. Kirby, S. Greaves L. (1996), *Foul Play: Sexual Harassment and Abuse in Sport* Paper presented at the Olympic Scientific Congress, Dallas, Texas July 1996.
59. Robinson, L. (1998), *Crossing the Line: Violence and Sexual Abuse in Canada's National Sport*. Toronto: McLelland and Stewart.
60. Leahy, T., Pretty, G. and Tenenbaum, G. (2002), Prevalence of sexual abuse in organised competitive sport in Australia, *Journal of Sexual Aggression Special Issue on Sexual Harassment and Abuse in Sport*, 8, pp.

8. Bu hareketlerle kaç kere karşılaştınız?

.....

9. Ne zaman karşılaştınız?

a-Antreman öncesi b-Antreman sırasında c-Antreman sonrasında d-Maçtan önce
e- Maç sırasında f-Maçtan sonra

10. Bu eylemlerden nasıl kaçındınız ne gibi çözümler buldunuz.? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

a- Şaka gibi algılayıp yok saydım b- Yapmamasını söyledim
c-Hareketleri fiziksel olarak reddettim d-Takım arkadaşlarıma söyledim
e- Antrenörüme, idarecilerime söyledim. f-Diğer için yazınız _____

11. Cinsel istismarla nerde karşılaştınız? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

a- Salon-Saha b-Soyunma odası c-Malzeme odası d-Diğer _____

12. Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir bağlantısı olabilir mi?

a- Evet b- Hayır

13. Bu olaylara maruz kaldıysanız performansınızda bir değişiklik oldu mu?

a- Performansım azaldı. b- Bir değişiklik olmadı. c- Performansım arttı.

14. Performansınız azaldıysa ne kadar sürdü? (En son olaydan sonra)

a-1 Haftadan az b-1 Hafta-1 Ay c-1-3 Ay d-6 Aydan az

15. Olaylara nasıl reaksiyon gösterdiniz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz).

a- Kızgınlık, Öfke b- Korku c- Çaresizlik d- Aşağılık Duygusu e- İçe Kapanma f-
Suçluluk g- Hiç bir duygu yok h- Diğer için yazınız _____

16. Cinsel İstismardan sonra ne gibi rahatsızlıklar hissettiniz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz).

a- Baş ağrısı b- Baş dönmesi c-Uykusuzluk d-Kabus Görme e-Mide bulantısı f-
Yorgunluk, Bitkinlik g-Diğer:_____

17. Bu şikayetlerden kurtulmak için ne yaptınız?

a- Psikolojik destek terapi aldım. b-Sakinleştirici kullandım.
c-Sosyal yaşantımda değişiklik yaptım. d- Takımdan ayrıldım. E-Hiçbir şey yapmadım.

18. Bu davranışlardan kimlere bahsettiniz?

a-Eşiime b-Aileme c-Kardeşiime d-Yöneticiime e-Arkadaşıma f-Koçuuma
g-Diğer:_____

19. Sizce bu davranışlar sporda bir problem midir?

a- Evet b- Hayır c-Kısmen

20. Yaş –Cinsiyet?

ÖZGEÇMİŞ

Özer Salih YILDIZ

Doğum Yeri: İstanbul

Doğum Tarihi: 17.03.1981

ÖĞRENİM DURUMU

Mezun Olduğu Lise: Özel Çavuşoğlu Lisesi (1999) Yabancı Dil (İngilizce)

Lisans: Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-Antrenörlük Eğitimi - Basketbol Antrenörlük Bölümü (2000–2006)

Yüksek Lisans: İstanbul Üniversitesi/ Adli Tıp Enstitüsü /Sosyal Bilimler Anabilim Dalı/ Yüksek lisans

KATILDIĞI SEMİNER VE EĞİTİMLER

2008 I. Dünya Adli Bilimler ve Spor Kongresi, Ankara

2009 İstanbul Barosu Spor Semineri Basketbolda Sporcu Sözleşmeleri, İstanbul

2007 13–14 Haziran 2007 Uluslararası Katılımlı 3. Ulusal NBC Sempozyumu

2007 14. Ulusal Adli Tıp Günleri 17–21 Ekim 2007 Antalya

STAJ

Efes Pilsen Spor Kulübü 2004–2005 Spor Yöneticiliği

Efes Pilsen Spor Kulübü 2005–2006 Antrenörlük

SPOR YAPTIĞI KULÜPLER

Kültür Koleji Spor Kulübü Basketbol Takımı 1990–1996

Çavuşoğlu Koleji Spor Kulübü Basketbol Takımı 1996–1998

Yeşilyurt Spor Kulübü Basketbol Takımı 1998–2000

Marmara Üniversitesi Bowling Takımı 2003–2006

YABANCI DİL: İngilizce/ Çok İyi

BİLGİSAYAR BİLGİSİ: MICROSOFT WORD / EXCEL / POWERPOINT